

Asia: VN/9952/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot muutosehdotuksista

-

Huomiot tiedoksiantoja koskevista ehdotuksista (18-19 b §:t)

Lakiehdotukset ovat hyvin kannatettavia. Tuomioistuintiedoksiantojen osalta riskiä siitä, ettei todisteellisen tiedoksiannon saaja ole todella ymmärtänyt vastaanotetuksi vahvistamansa asiakirjan sisältöä, voidaan paljolti ehkäistä mahdollisesti lähetettävän heräteviestin sisällöllä. Suurin uhka vastaanottajan kannalta liittyykin tavallisiin tiedoksiantoihin. Kummankin tiedoksiantotavan oikeusturvalle aiheuttamia uhkia voidaan huomattavasti vähentää sillä, että tuomioistuintiedoksiannon lähettäjänä on lain tultua voimaankin edelleen asiakaskuntansa tunteva haastemies, joka voi tarvittaessa olla ennen tiedoksiannon lähettämistä esimerkiksi puhelimitse yhteydessä tiedoksiannon saajaan. Nykylainsäädäntöhän ei mahdollista sitä, että haastemies voisi antaa puhelimitse tiedoksi muita kuin oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n mukaisia asioita. Täten ehdotukset mahdollistavat kuvattunkaltaisen "hybriditiedoksiannon".

Huomiot sähköisen asiakirjan saapumista määräajassa koskevasta ehdotuksesta (11 §)

Ehdotetulla 11 §:n muutoksella olisi suuri vaikutus mm. kärjäoikeuden kirjaamiskäytäntöön. Se selventänee kuitenkin nykytilaa. Suurin osa asiakirjoista toimitetaan nykyisin sähköisesti. Suurin osa itse asioitaan ajavista asianosaisista asioi myös sähköpostitse.

Muut huomiot

-

Huomiot soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta esitutkinnan ja poliisitutkinnan osalta

-

Huomiot oikeudenkäymiskaaren (erit. OK 11:3) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain prosessiosoitte- ja tiedoksiantosäätelyä koskevista ehdotuksista

Ehdotusta henkilö- ja yritys- ja yhteisötunnuksen ilmoittamisesta jo haastehakemuksessa ja vastauksessa voidaan pitää hyvin kannatettavana tiedoksiantonäkökulmasta. Tietosuoja- ja käräjäoikeuden työn sujuvuusnäkökulmasta ehdotetusta säännöksestä tulisi kuitenkin tulla selkeästi ilmi se, että ilmoitus tulee tehdä haastehakemuksesta erillisellä asiakirjalla, mikä olisi näin ollen mahdollista määrätä näiltä osin salassapidettäväksi.

Tällä hetkellä voimassa olevan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan ns. sijaistiedoksianto voidaan toimittaa myös luovuttamalla asiakirjat paikalliselle poliisiviranomaiselle. Nykytilanteessa poliisiasemat ovat avoinna asiakaspalvelua varten vain rajoitettuna aikoina. Sen sijaan käräjäoikeudet ovat päätoimipaikoissa avoinna virka-ajan ja myös sivutoimipaikoissa on huolehdittu päivystyksestä. Asiakirjaa noudettaessa haastemiespäivystäjä tai muu asiakaspalvelija voisi myös selostaa asiakirjan sisällön. Näin ollen myös kyseinen 1 momentti olisi vanhentuneena järkevä muuttaa oikeusturvasyistä tässä yhteydessä.

Muut huomiot koskien oikeudenkäymiskaarta ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia

-

Huomiot oikeudenkäyntimaksun porrastusta koskevasta ehdotuksesta hallinto- ja erityistuomioistuinten osalta

-

Esityksessä on arvioitu ehdotettavien muutosten perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia, yritysvaikutuksia ja viranomaisvaikutuksia. Onko esityksessä otettu huomioon tältä osin keskeisimmät vaikutukset? Arvioitteko muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

-

Muut huomiot

Moni haastemiesten asiakkaista käyttää tällä hetkellä viestinnässään käräjäoikeuden kanssa sähköpostia, mutta kieltäytyy kuitenkin muusta yhteistyöstä esimerkiksi tiedoksiantoihin liittyen. On oletettavaa, että suurin osa näistä asiakkaista ei tule ottamaan käyttöön Suomi-fi-tiliä. Näin ollen laissa tulisi olla oletettasäännös siitä, että viestinnässään tuomioistuimen kanssa sähköpostia käyttävän asiakkaan sähköpostiosoitetta voitaisiin pitää tämän prosessiosoitteena.

Vistilä Tomi
Keski-Suomen käräjäoikeus